

TEDENSKA SLIKE

PRILOGA

DOMOVINI

Leto I

V Ljubljani, dne 16. julija 1926

Štev. 33

Naše vrtnice

«Vrtec ogradila bom, rože nasadila bom...», tako se glasi naša narodna pesem, rojena v duši našega naroda. In najmanj polovica naših narodnih pesmi govori o divnem cvetju, o rožah, o nageljnih, rožmarinu itd. Če hodiš po naših kmečkih vasicah, že od zunaj lahko presodiš, kdo v hiši biva; ali so v hiši mlada dekleta, ali je v hiši mlada gospodinja ali pa, če stanujejo v hiši ljudje, ki so brez čuta, trdosrčni. Malo kateri narod je tako vezan na cvetje kakor smo Slovenci. Kaj je lepšega, kakor kmečka hiša z vrtom, kjer cvete različno cvetje in je že z okenj pozdravljajo pisane prijateljice. Med najlepše cvetje pa spadajo vrtnice, ki znatno okrase vrtove. Čudne misli vstajajo v človeku, ko ogleduje te bajne oblike, ki so najboljše poosebljenje ženstva in človek se ne more dosti načuditi veliki mogočni stvarnici, ko vse to gleda. Ali ni tisto popje res tako, kakor mlada deklica, in par dni na to, ko se razvije cvet, ali ni roža slična ljubečemu dekletu? Kadar pa je roža popolnoma odprla svoj bajni cvet, izgleda kakor mlada skrbna žena v svoji polni krasoti. Kaj li je lepšega in dražjega za fanta, kakor šop dehtečih rož, ki ga mu podari njegova najdražja.

Pa ne samo pri nas, tudi drugod zelo gojijo lepe rože in po velikih svetovnih razstavah tekmujejo, kdo bo kaj lepšega razstavil. S prenašanjem rožnega prahu od cveta na cvet in še z nekaterimi drugimi pripomočki, katere pa drže posamezni vrtnarji in sploh vsi tisti, ki se bavijo z gojenjem rož, zelo tajno, so ustvarili že nebroj najočarljivega cvetja. Med najbolj znane lepe vrste spadajo čajevke, ki jih spoznamo po glatkem svetlozelenem lubju, po dolgih vejicah in precej redkem, ali nekoliko večjem trnju. Ker so mladike nežne in dolge, zato vise velik nekoliko koničasti cvetovi navzdol. Čajevke so navadno rumenkaste, bele ali roza barve in so bolj občutljive kot njih drugovrstne sestrice. Precej poznane so pri nas remontantke, opojno dehteče rdeče, včasih temne in mehke kakor baržun. Te imajo temnejše in bolj hrupovo listje in lubje posejano z gostim manjšim trnjem. Med novejših vrst spadajo čajevke križanke, nastale iz čajevk in remontantk, cveto v najrazličnejših barvah. Nadalje pri nas precej gojimo polijante ali mnogocvetne vrtnice, ki pokrivajo grmičje od poletja do jeseni in jim mraz ne škoduje. Poleg omenjenih dobro uspevajo pri nas in tudi le kot rožno grmičevje bengalke in burbonke. Kot tretjo skupino vrtnic pa poznamo še razne plezalke. To so sicer navadne vrtnice, ki pa poganjajo izredno od 3—5 m dolge pogankje, na katerih vise celi grozdi najlepšega raznobarnega cvetja. Plezalke navadno krase kake ograje, vrtnice hišice itd. Lepše uspevajo, ako rastejo prosto, kakor pa neposredno ob zidovju, kjer cvetju primanjkuje zraka in luči. Plezalke razmnožujemo s podtaknjenci.

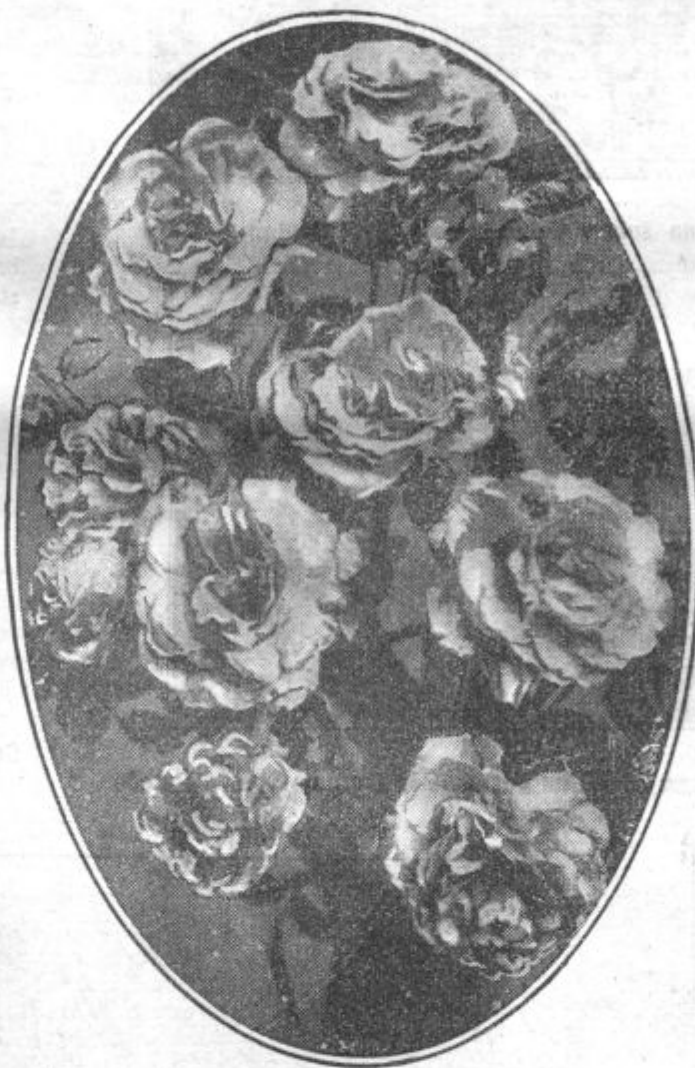
Vrtnice raznih vrst prodajajo v vrtnarijah, a so precej drage. Kdor hoče imeti poseben užitek z gojenjem rož in mu seveda čas

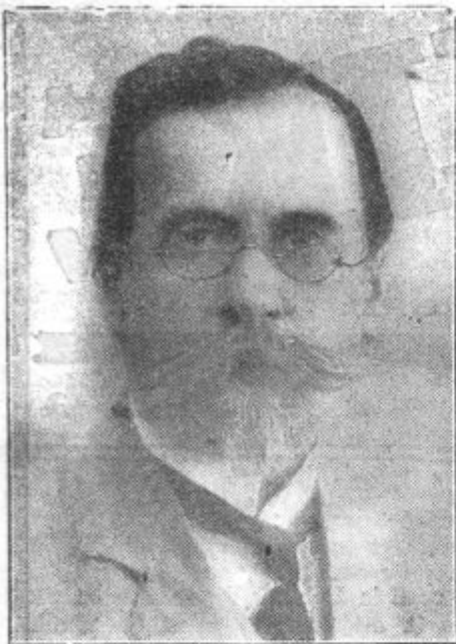
to pripušča, bo vrtnice sam cepil in zlahtnil. V gozdu si bo meseca oktobra nabral močnih zdravih divjakov, to so stebela divjih rož in jih presadil v vrt. Vsajenega divjaka pripognemo na zemljo, pokrijemo z smrekovimi vejami, na katerem položimo prst ali hlevni gnoj in tako očuvamo, da ne pozebe. Pomladi ga dvignemo in privežemo h kolu. Ako je koncem junija ali julija dosti močan, ga okuliramo na živo oko, v drugi polovici junija ali avgusta okuliramo pa na speče oko. Za okuliranje, ki ga izvršimo le v lepem vremenu, rabimo dober oster nož in moramo ravnati zelo pazljivo, da ne zarežemo očesa ali debla. Okulirane vrtnice na živo oko bodo pogonale še isto leto, one na speče oko pa šele v prihodnji pomladi. Kdor ima tako srečno roko, da mu okuliranje uspe, ta bo imel gotovo veliko veselje nad svojimi gojenci.

Kakor že omenjeno, nekaterim vrstam vrtnic zelo škoduje mraz. Take vrste moramo bolj skrbno zakriti kakor one, ki so manj občutljive. Nadalje je vrtnice treba tudi prizrezovati in sicer slabo rastoče bolj v živo, kakor one z dolgimi pogankji. Pomladi rože okopljemo in jih pognojimo s hlevskim gnojem. Predno cveto in ko so odcvetele, jim korenine zalijemo z gnojnico. Ker potrebujejo tudi apno, jih jeseni obsujemo z apnom ali zidnim ometom.

Prijatelj rož bo kmalu spoznal, da imajo rože, kakor pač vsaka lepa stvar na svetu, poleg dobrih prijateljev in častilcev, tudi nebroj krvnih sovražnikov, ki jim zavidajo njih srečo in krasoto in jih skušajo na vsak način uničiti. Kot take zatiralce rož si je usoda izbrala razne listne uši in gosenice. Najnevarnejši boleznir rož, ki uničita nebroj najlepših naših prijateljic, sta rožna rja in rožna plesen. Rožna rja napade liste in jih uniči; ko odpade listje, roža ne more več dihati in pogine. Rožna plesen pa se pojavi največkrat na vrtnicah-plezalkah. Bel vlažen prah pobeli listje, cvetove in mladike ter jih ovira v razvoju. Gosenice in uši preženemo z 1 do 2% tobačnim izvlečkom, najobčutljivejše protisredstvo rožni rji je 1 do 2% galice in plesnobo pa uničimo z žveplnim prahom, ki ga pri lepem vremenu potresemo na napadene dele vrtnic.

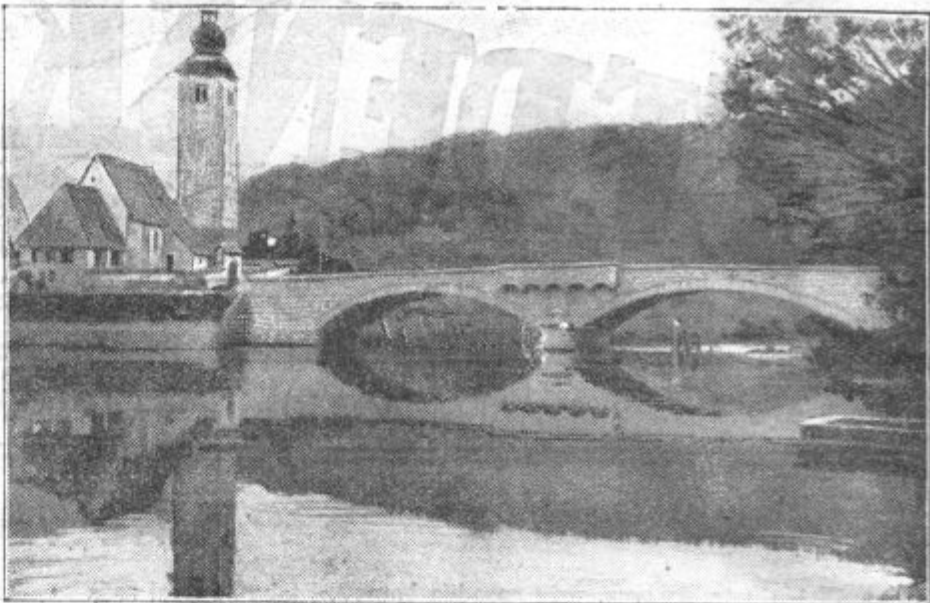
Z lepimi vrtnicami znatno dvignemo ljubkost naših domov in kras cele pokrajine, ki privabi tudi tužce v naše kraje. Največ rož in najlepše vrste, katerih je na stotine, so gojili Slovenci v okolici Gorice, v Št. Petru, kjer se je izlivala cela pokrajina v en sam vrtni dehtečega cvetja. Kdor je to pokrajino videl pred vojno, začetkom meseca rožnika, tega ne bo nikoli pozabil in bo večkrat premišljeval, kako dragocene pokrajine in kako dragocen del našega naroda smo izgubili. Kakor pravljica je bila pokrajina v lepili poletnih večerih, ko je vse dehtelo po opojnih rožah, v mrak pa je žuborel mehak spev slavca.

Dr. Fran Detela, bivši ravnatelj novomeške gimnazije in znameniti pisatelj, je v nedeljo, 11. t. m., umrl, star 76 let. Napisal je mnogo poučnih in veselih povesti iz življenja na kmetih.

Novi most pri Sv. Janezu v Bohinju, stoji ravno kraj jezera, kjer priteče iz njega Bohinjska Sava, ki se pri Radovljici združi s Podkorensko v našo veliko Savo.

Nova okoliška deška osnovna šola v Celju, ki so jo začeli zidati

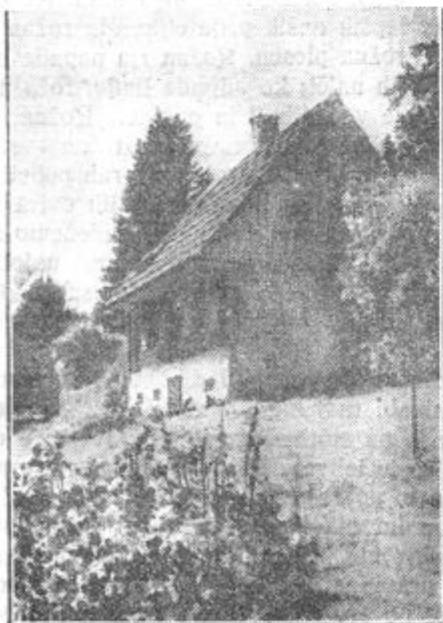
Ivan Majaron (na levi), ustanovitelj in dobrotnik, na desni pa **Franc Drašler**, sedanjí starosta borovniškega Sokola, ki je obhajal petnajstletnico svoje ustanovitve

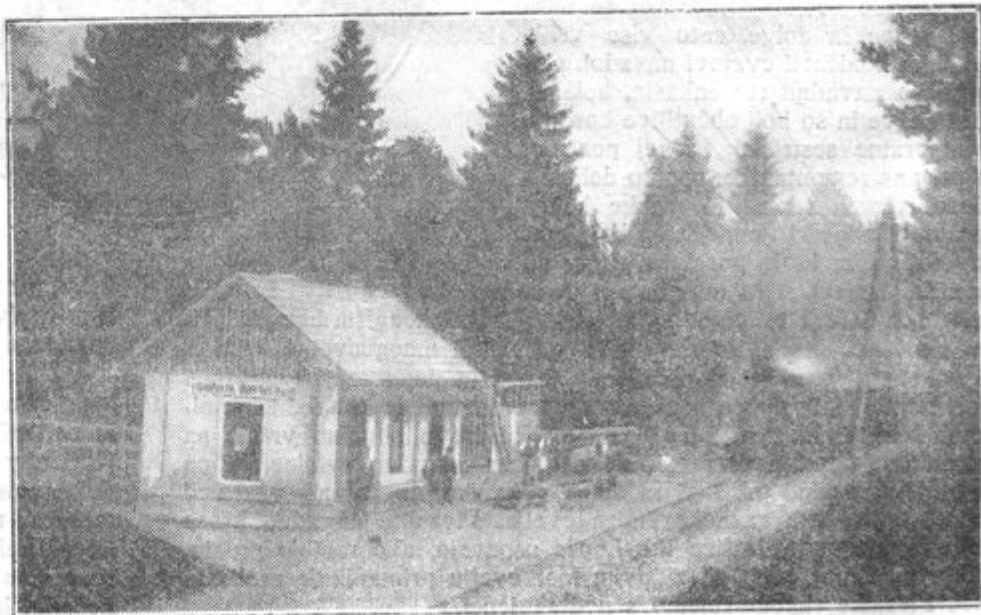
Slavnostni sprevod po prihodu prvega vlaka na postajališče Gorenja vas — Reteče

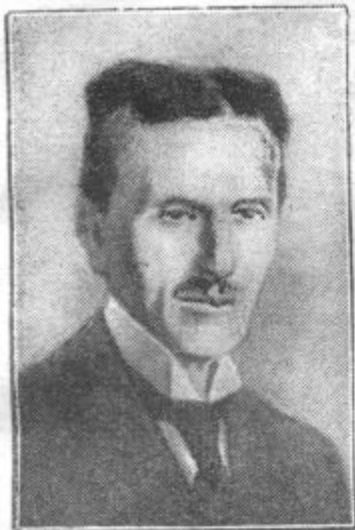
Sokolski dom v Borovnici, ki je bil zidan z izdatno pomočjo Ivana Majarona

Planinska kočica na Klopnem vrhu na Pohorju

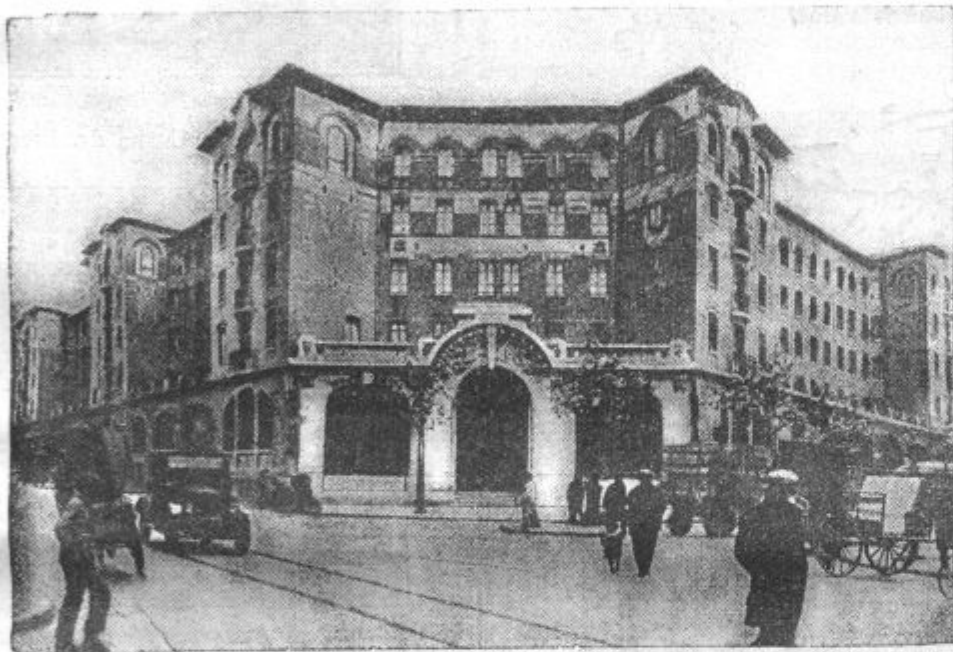
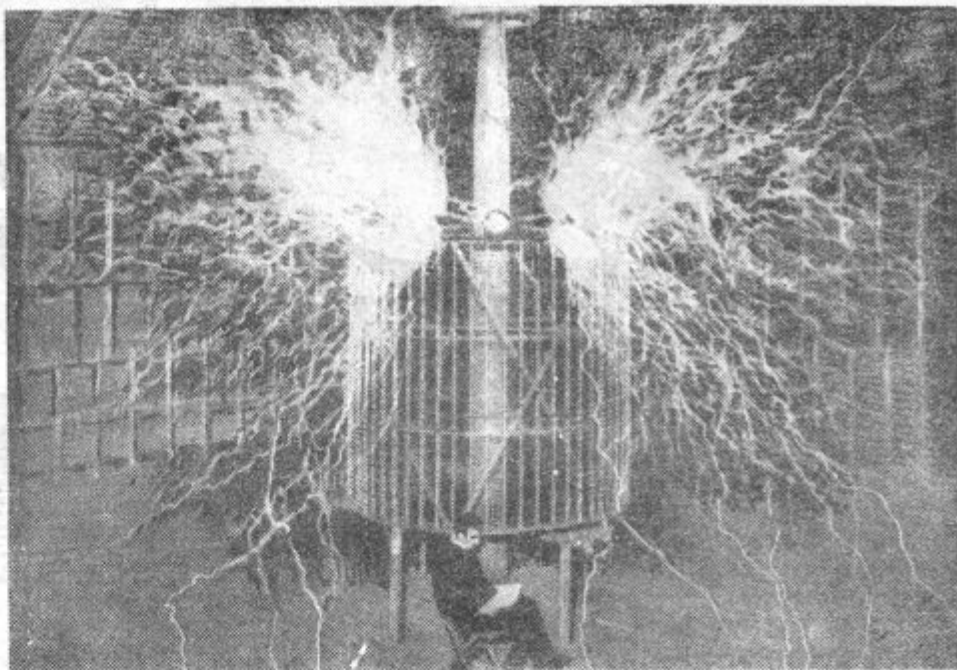

Novo postajališče Gorenja vas — Reteče med Skofjo Loko in Medvodami

Nikola Tesla, eden največjih izumiteljev na svetu, je rodom iz Like, živi pa v New Yorku, kjer je v soboto 10. t. m. obhajal svojo 70letnico. Ta praznik vedno zavednega Jugoslavana so praznovali razen po celi naši državi tudi po vsem omikanem svetu.

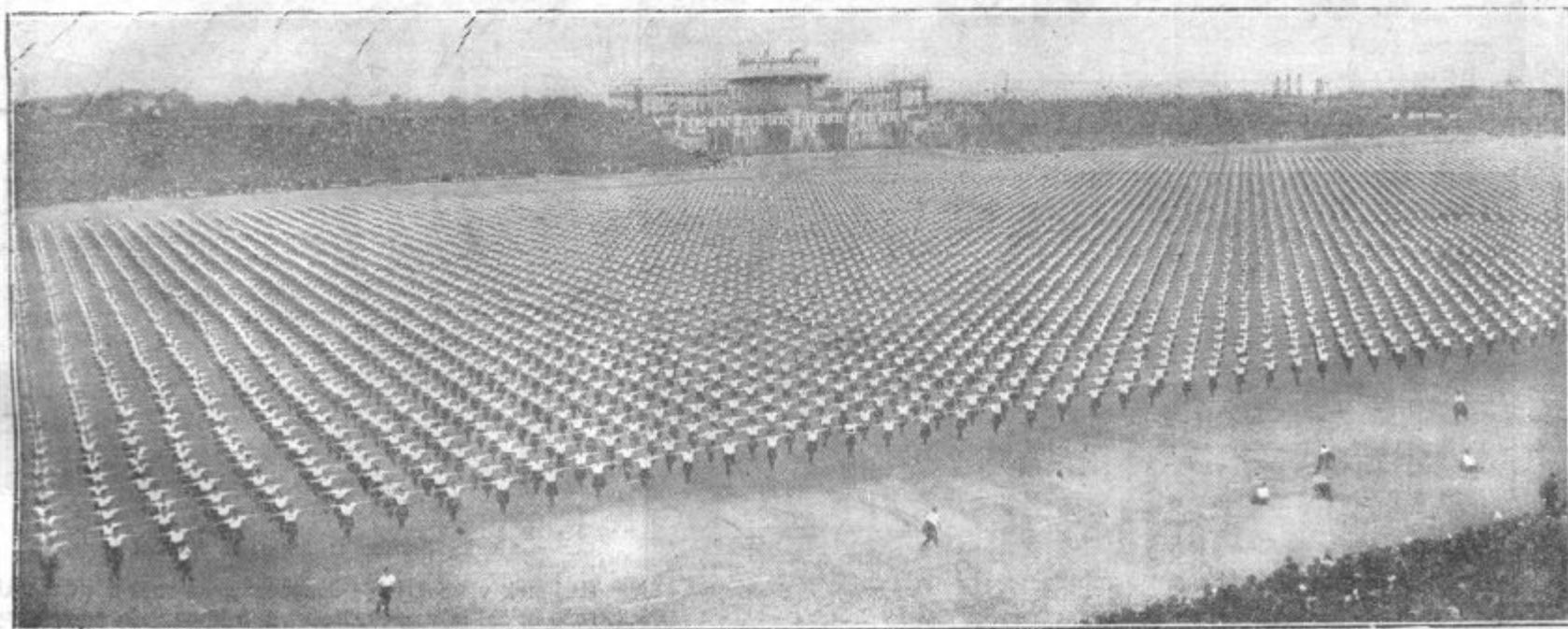
Slika na desni nam predstavlja Teslo, ko mirno čita sredi veličastnih bliskov električnih tokov, ki jih je izumil in se tudi po njem imenujejo. Njemu se je tudi prvemu posrečilo brzojaviti brez žice, pa se tega izuma lasti Italijan Marcon.

Zenska palača v Parizu. Revnim delavkam, ki morajo stanovati v mračnih podstrešnih stanovanjih in kletih, so v Parizu postavili krasen dom, ki ima v petih nadstropjih 743 sob z električno razsvetljavo in centralno kurjavo. V pritličju je obednica, kjer je prostora za 600 oseb. Razen tega je v hiši pralnica, dvorana za šivanje, knjižnica, čitalnica, telovadnica, mnogo kopalnic, soba za sprejemanje obiskov in veliki vrtovi za otroke, ki bodo med tem, ko bodo matere opravljale svoje posle v mestu, na dobrem zraku in v dobrem varstvu.

Teslin stolp, s pomočjo katerega je mogoče brez žic prenašati elektriko za razsvetljavo in pogon strojev

Veličasten pogled na telovadbo 15.000 Sokolov na vsesokolskem zletu v Pragi

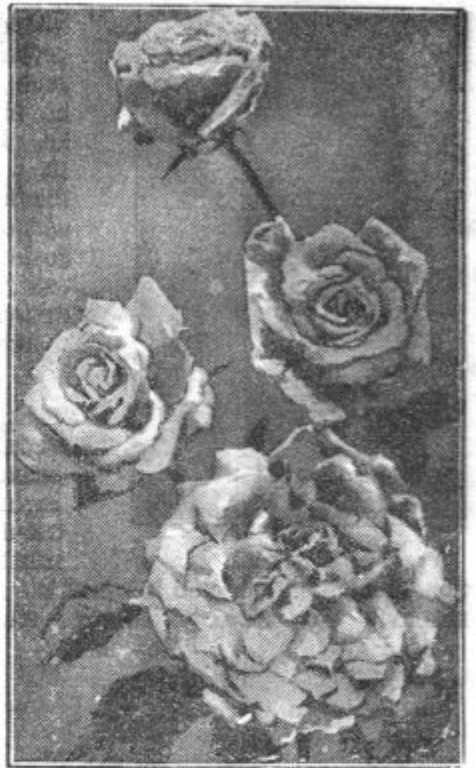
Grozoviti prizori iz poplavljene Slavonije

Bogate slavonske domove odnašajo valovi

Cvetoče slavonske vasi so pod vodo

Polijanta: Gospa dr. Erreth.

Čajevka.

Ruski Sokoli na vsesokolskem zletu v Pragi

Ruske Sokolice v Pragi

Čajevka križanka: Aspirant Marcel Rouyer.

(Priimek vrtnici, to je drugo ime, da roži dotičnik, ki je rožo križal in vzgojil. Večkrat jo imenujejo po sebi, včasih po dobrem prijatelju ali po kakšni znameniti osebi, največkrat pa po svoji prijateljici, kateri jo je poklonil.)